

Vragen per thema

Natuurinrichting GGG Doelpolder

1. Waarover gaat het project Doelpolder? Waarom moet Doelpolder Midden er komen?

Wat is het project Doelpolder? De inrichting van het gebied als gecontroleerd gereduceerd getijdengebied (GGG) waarbij het getij 'gecontroleerd' wordt toegelaten via een in- en uitlaatconstructie in de Scheldedijk. Het gebied omvat het huidige natuurgebied Doelpolder Noord en het nog als natuur in te richten Doelpolder Midden.

Waarom Doelpolder en Doelpolder Midden? Het project past in een groter geheel:

- Sigmaplan (dijkverhogingen en overstromingsgebieden in het Scheldebekken om wateroverlast te voorkomen).
- Ontwikkeling Havengebied Antwerpen (proactieve natuurontwikkeling om havenontwikkeling mogelijk te maken).

2. Wat met Prosperpolder Noord? De werken zijn er al jaren bezig, de streek is compleet verwoest. Vanwaar het verhaal van robuuste natuur terwijl er op die plaats nog steeds niets van natuurontwikkeling te merken is?

Prosperpolder Noord is nog niet klaar. Het project maakt deel uit van het grensoverschrijdende Hedwige-Prosperproject. Vooraleer het gebied in werking kan treden, moeten de werken op Nederlands grondgebied voltooid zijn. In Nederland is er echter enige vertraging door de moeilijke besluitvorming. Daarnaast dienden er ook heel wat juridische procedures doorlopen te worden. Eind vorig jaar werden hierin belangrijke stappen gezet: de planvorming is onherroepelijk verklaard door de Nederlandse Raad van State en er is een onteigeningsbesluit bekrachtigd. De juridische procedure voor het verwerven van de grond loopt momenteel nog.

Sinds enkele jaren zijn er in het binnengebied van Prosperpolder Noord wel al enkele eilanden aangelegd die als tijdelijke natuurcompensatie dienstdoen. Zo heeft het gebied in afwachting van de voltooiing van de werken in Nederland toch al zijn nut en kan het bijdragen tot het ontstaan van robuuste natuur.

3. Waarvoor dient de dijk die recent net ten noorden van Ouden Doel is aangelegd?

De dijk aan Ouden Doel is een Sigmadijk. Hij werd de voorbije jaren aangelegd als een onderdeel van Prosperpolder Noord. In de toekomst, als de Hedwige-Prosperpolder ontpolderd is, moet hij het water van de Schelde tegenhouden.

4. Waarom moet er een nieuwe dijk komen in Doelpolder Midden?

Die dijk moet er in de toekomst voor zorgen dat het water dat het GGG instroomt, ook binnen het GGG blijft. Het GGG werkt als volgt. Je bouwt een nieuwe dijk rond het gebied. In de bestaande dijk (Scheldedijk) maak je een opening met een in- en uitlaatconstructie die het getij gecontroleerd toelaat tot het gebied Doelpolder Midden. Vandaar dat we spreken van een gecontroleerd gereduceerd getijdengebied of GGG. Het gebied past in het Sigmaplan dat Vlaanderen

wil beschermen tegen overstromingen. Meer hierover op www.sigmaplan.be. Om het water in het gebied te houden, komt er voor een deel een nieuwe dijk, met name ten zuiden. Voor een ander deel gaat het om een versterking en verhoging van de bestaande dijk, de Zoetenberm.

5. Waar komt de grond voor de bouw van die dijken vandaan?

De grond komt onder meer van de afgravingen die gepland zijn voor de natuurinrichting van Nieuw Arenbergpolder fase 1. Daarnaast zullen de gronden die vrijkomen in het gebied zelf ook maximaal opnieuw ingezet worden.

6. Waarom wordt Doelpolder Midden als natuurgebied ingericht?

De Vlaamse Regering heeft beslist de natuur buiten de haven brengen. Een groot deel van de natuurdoelstellingen wordt namelijk behaald dankzij tijdelijke compensatiegebieden (zie Deurganckdok en Nooddecreet). Daar zal de haveninvulling in de komende jaren gerealiseerd worden, zoals bijvoorbeeld in de vlakte van Zwijndrecht. Ook op de bedrijventerreinen die nog niet in gebruik genomen zijn, zien we een rijke fauna en flora. Om aan de natuurdoelstellingen te voldoen, moeten er robuuste en permanente natuurgebieden aangelegd worden voor de haven zich verder kan ontwikkelen. Doelpolder Midden zal naast een natuurfunctie ook een veiligheidsfunctie hebben, omdat het gebied deel zal uitmaken van een keten van overstromingsgebieden. Het zal in de toekomst helpen te voorkomen dat mensen die aan de Schelde en ook meer landinwaarts wonen, natte voeten krijgen bij extreem noodweer.

7. Waarom natuurontwikkeling op die plaats en niet elders?

Niet om het even welke plek langs een rivier is geschikt om er een [overstromingsgebied](#) of gereduceerd gecontroleerd getijdengebied (GGG) in te richten. Het is de ligging die een gebied daarvoor geschikt maakt, want het moet efficiënt kunnen bijdragen aan de veiligheid en er moet zich typische riviernatuur kunnen ontwikkelen. Bovendien is het belangrijk dat het Sigmaplan zo weinig mogelijk schade veroorzaakt aan de landbouw, de omwonenden en de economie. De Sigmagebieden zijn dus uitgekende, strategisch gekozen plaatsen. Hun contouren werden jaren geleden al vastgelegd door de Vlaamse Regering in het zogenaamde [Meest Wenselijk Alternatief](#).

8. Wat gebeurt er met de instandhoudingsdoelstellingen (IHD) als het gebied bij extreem noodweer volledig overstroomt? Bestaat de kans dat de natuur dan niet meer als natuur wordt aangezien en dat er weer elders naar natuurgebied zal worden gezocht?

Ook al is een GGG niet echt een overstromingsgebied, er bestaat geen risico voor de natuur. De natuur in het GGG is waardevolle natuur, ook bij overstroming. Het GGG moet hoge waterstanden in de Schelde opvangen (veiligheidsfunctie) en ook extreem hoge waterstanden, waardoor het kan overstromen. Het hoort bij zulke estuariene natuurgebieden dat ze af en toe volledig blank komen te staan. 'Estuarien' betekent dat het gebied onderhevig is aan eb en vloed (zij het gereduceerd in dit geval), zodat er zich slikken en schorren vormen.

9. Wat gebeurt er met Doelpolder Noord bij overstroming? Geldt dat gebied dan nog als weidevogelgebied?

Doelpolder Noord komt enkel bij zeer zware stormen onder water te staan. Het wordt estuariene natuur, maar het wordt nog steeds beheerd als weidevogelgebied. De risico's op extreme weersomstandigheden zijn er namelijk vooral in de herfst en winter, dus als er toch water inkomt, is dat buiten het broedseizoen. Daarom blijven de hoge schorren van Doelpolder Noord geschikt als weidevogelgebied.

10. Als Doelpolder Midden teruggegeven wordt aan de Schelde, hoe wordt dan vermeden dat het compleet verzandt?

In een GGG kan de verzanding mee gecontroleerd worden door het getij gereduceerd toe te laten. Het pilootproject Lippenbroek (een GOG-GGG op kleine schaal dat ook mag overstromen) test de regeling van de in- en uitwatering in functie van onder meer die verzanding. Daarnaast worden ook andere zaken gemonitord, zoals de kwaliteit van het water in het gebied en de natuurontwikkeling. Meer hierover op www.sigmaplan.be.

11. Waarom kan het huidige gebied niet als natuurgebied fungeren?

Er moet bijkomend estuariene natuur worden gerealiseerd, een unieke, Europees beschermde habitat voor tal van watervogels.

12. Hoe past de kerncentrale in de natuurontwikkelingsplannen? Is er geen gevaar voor de veiligheid als de Schelde twee keer per dag het aangrenzende gebied zal bevloeien of als het gebied bij extreem noodweer overstroomt?

De realisatie van het GGG Doelpolder betekent geen groter risico op overstroming voor de kerncentrale. Daar is zeer uitgebreid onderzoek naar gedaan door gespecialiseerde bureaus, in nauw overleg met de uitbater van de kerncentrale.

13. Hoeveel kost dit project?

- Aankoop gronden: ca. 15 miljoen euro, volgens een raming.
- Inrichting: ca. 3(miljoen euro, volgens een raming.

14. Wat met de toegankelijkheid van het natuurgebied in de toekomst?

Het GGG Doelpolder zal alleen tijdens de zomermaanden na het broedseizoen toegankelijk zijn voor recreanten onder begeleiding van erkende natuurgidsen. De verschillende vogelsoorten die in het natuurgebied Doelpolder zullen neerstrijken, hebben namelijk nood aan een rustige omgeving om te kunnen broeden. De fiets- en wandelroutes die momenteel door de Doelpolder lopen, verdwijnen bij de omvorming van het gebied. Wandelaars en fietsers kunnen van de natuur genieten vanaf de dijk rond het gebied. Die zal voor hen toegankelijk zijn via een aantal knooppunten in de omgeving.

Natuurinrichting Nieuw Arenbergpolder fase 1

15. Waar gaat de grond naartoe die zal worden afgegraven?

De overtollige grond gaat grotendeels naar een zandstock in de Doelpolder, zie [nieuwsbrief](#). Het transport gebeurt via de nieuw aan te leggen werfweg over het toekomstige natuurgebied Prosperpolder Zuid. Een andere deel gaat naar het havengebied. Hiervoor is een transportroute uitgestippeld in samenspraak met de gemeente Beveren (zie ook routeplan in de [nieuwsbrief](#)). Om overlast tijdens de graafwerken te beperken, zal het werfverkeer rijden langs wegen met zo min mogelijk bewoning.

16. Waarom natuurontwikkeling op die plaats en niet elders?

Het doel is om zilt grasland als habitat aan te leggen. Dat betekent dat er ondiep verzilt (brak) grondwater moet voorkomen, want dit grondwater zorgt voor een zilte kwel (=grondwater dat aan de oppervlakte komt), die noodzakelijk is voor de ontwikkeling van zilte graslanden. Op de Linkerscheldeoever komen maar twee zones in aanmerking door de aanwezigheid van zilte kwel: de noordkant van de Oud Arenbergpolder en de noordkant van de Nieuw Arenbergpolder. Omdat in de Oud Arenbergpolder al natuurcompensaties werden aangelegd voor het Deurganckdok (Putten West en de Zoetwaterkreek), bleef alleen nog de Nieuw Arenbergpolder over voor deze natuurontwikkeling.

17. Komt er ook een Nieuw Arenbergpolder fase 2?

Het westelijke deel van de Nieuw Arenbergpolder blijft landbouwgebied tot 2028. Vanaf dan komt er volgens de huidige planning 53 hectare extra natuurgebied (fase 2). De evolutie van de natuur in de ruime regio wordt jaarlijks opgevolgd via monitoring. Als de natuurdoelen tegen 2028 worden behaald met de al ingerichte gebieden, zorgt de Vlaamse Regering ervoor dat het westelijke deel van de Nieuw Arenbergpolder landbouwgebied blijft.

18. Hoeveel kost dit project?

- De inrichtingskost wordt geraamd op 7 miljoen euro.
- De kostprijs van de aankoop van de gronden bedraagt zo'n 8 miljoen euro.

19. Wat met de toegankelijkheid van het natuurgebied in de toekomst?

De zilte graslanden van Nieuw Arenbergpolder fase 1 zullen een ideaal leefgebied vormen voor heel wat zeldzame planten en dieren. Om die voldoende rust te garanderen, zullen recreanten van aan de rand van het gebied kunnen genieten van het uitzicht. Natuurliefhebbers kunnen de evolutie van het opbloeiende gebied van nabij volgen vanaf het nieuwe knuppelpad. Die houten verbinding in de zuidoostelijke hoek van het domein zal een mooi panorama bieden. Ook op de Dijk Nieuw Arenbergpolder is een uitkijkpunt voorzien, met een uitzicht over de omliggende polders. De precieze locatie en de vorm van dat uitkijkpunt moeten wel nog worden vastgelegd.

20. Wat met de vernatting van de omringende landbouwgronden?

Uit de uitgevoerde grondwatermodellering blijkt dat er door de afgravingen in het natuurgebied een zeer kleine grondwaterstandverlaging optreedt in de naastgelegen landbouwgronden. Er is dus zeker geen sprake van een vernatting, eerder van een heel beperkte verdroging. Die heeft geen negatieve effecten op de landbouwactiviteiten. De beperkte verdroging zorgt ook voor een stroming van grondwater van de landbouwgronden in de richting van het natuurgebied. Dat is positief, want zo stroomt er geen brak grondwater in de richting van de landbouwgronden.

Natuurinrichting algemeen

21. In het verleden waren er al natuurcompensaties in de regio, in het kader van de aanleg van het Deurganckdok. Waarom zijn er nu opnieuw natuurgebieden nodig?

De compensatiedoelstellingen voor het Deurganckdok hebben enkel betrekking op de natuur die verloren ging bij de aanleg van het Verrebroekdok en het Deurganckdok (inclusief infrastructuur, omliggende terminals,...) en het 'historische passief'. Het historische passief omvat de nodige compensaties voor natuurwaarden die al eerder (in de jaren 1980 en 1990) verloren gingen in en rond de haven, als gevolg van grote infrastructuurwerken.

Bovendien zullen de geplande uitbreiding en inbreiding van de haven opnieuw natuurwaarden aantasten. De Vlaamse Regering wil de natuur vooraf weerbaarder maken. Niet stukje bij beetje, maar doordacht en weloverwogen. Om versnippering tegen te gaan, wordt gekozen voor hoogwaardige, aaneengesloten natuurgebieden. Dat doet de overheid door proactief nieuwe natuurgebieden in te richten of bestaande natuurgebieden uit te breiden. Pas dan mag de haven zich verder ontwikkelen (zowel inbreiding als uitbreiding). Zo heeft die economische ontwikkeling geen negatieve gevolgen voor de waardevolle Scheldenatuur.

Vandaag bevinden een aantal van de te beschermen soorten en habitats in het havengebied Antwerpen zich niet in een gunstige staat van instandhouding. Dat wil zeggen dat het niet zo goed gesteld is met de dier- en plantensoorten en hun leefgebieden. Zelfs zonder de ontwikkelingsplannen voor havengebied Antwerpen (de in- en de uitbreidingsplannen – Ontwikkelingszone Saeftinghe) moet Vlaanderen ervoor zorgen dat deze soorten en habitats in stand kunnen worden gehouden. Dat gebeurt dus op een proactieve, planmatige manier door natuurkernstructuren in te richten in functie van die instandhoudingsdoelstellingen (IHD), zoals vastgelegd in het GRUP. Dit is iets anders dan projectmatige natuurcompensatie.

22. Waarom doorgaan met de natuurontwikkeling? De landbouwgronden brengen nu nog geld op, en natuur heeft geen economische waarde.

Omdat de Europese wetgeving elke lidstaat verplicht om een aantal natuurdoelstellingen te behalen (instandhoudingsdoelstellingen) en omdat de haven zich pas verder kan ontwikkelen als er vooraf natuur is aangelegd.

Beschermde habitats en populaties kunnen zich het beste ontwikkelen in een robuust natuurgebied. Bij hoogwaardige aaneengesloten natuurkernen zijn de versturende invloeden kleiner, zodat zij de voorkeur krijgen boven meerdere kleine natuurgebieden. Bovendien is voor geconcentreerde gebieden minder oppervlakte nodig. Eén groot natuurgebied valt ook beter te beheren dan vele kleine stukken. Door de inrichting van Doelpolder Noord en Midden als natuurgebied vormt het samen met onder meer Nieuw Arenbergpolder fase 1, Prosperpolder (Zuid en Noord), de Hedwigepolder, Schorre Ouden Doel en het Paardenschor één groot natuurgebied dat aansluit bij het Verdronken land van Saeftinghe.

Flankerend beleid voor landbouwers, eigenaars en bewoners. De Vlaamse overheid beseft dat de havenuitbreiding en de daaraan gekoppelde natuurontwikkeling een grote impact heeft op de getroffen landbouwers, bewo-

ners, zelfstandigen en ondernemingen. Daarom zijn er flankerende maatregelen voorzien om de gevolgen zo veel mogelijk op te vangen, bv. premies en persoonlijke begeleiding.

23. Wat met de muggenproblematiek in natte natuurgebieden?

In Kallo en de omgeving van Kieldrecht en Verrebroek registreerden artsen en apothekers in de zomer van 2013 ongewoon veel klachten van overlast door muggen en aanhoudende jeuk en zwellingen door muggenbeten. De Beheercommissie Natuur Linkerscheldeoever bracht toen de nodige instanties samen om te onderzoeken of de muggen afkomstig zijn uit de stilstaande water in de nieuwe natuurgebieden.

Een lopend thesisonderzoek rond de insectenpopulatie van zes nieuwe en bestaande waterrijke natuurgebieden in de regio wees uit dat er effectief grote zwermen dansmuggen voorkomen. Dansmuggen zijn niet-stekende, groene of zwarte muggen en zijn typisch voor de overgangszone tussen riet en helder, zuurstofrijk water.

Stekende muggenfamilies en knijten werden echter amper aangetroffen in de onderzochte natuurgebieden. Ideale omstandigheden voor steekmuggen en knijten zijn eerder snel uitdrogende waterpartijen met veel slib, slechte waterkwaliteit en lage zuurstofconcentraties en daardoor weinig of geen concurrenten of predatoren zoals vis en kikkers. Daarom kwamen ook andere waterpartijen in het vizier, zoals de zwaar verontreinigde Bazeput in Kallo. Deze werd intussen grondig uitgebaggerd door de Vlaamse Milieumaatschappij, evenals de wachtkommen van pompstations en de zuidelijke watergang. De waterkwaliteit van de Bazeput, de parkvijver van Kallo, de Kleine Weel en de Grote Geule in Kieldrecht zal deze zomer kort opgevolgd worden door de gemeentelijke milieudienst, het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek en het ANB.

Steekmuggen kweken ook veelvuldig in stilstaand water in en om het huis: vogelbadjes, regentonnen, banden, emmers, dakgoten, tuinvijvers,... Alles waar een beetje water een week tot 14 dagen in blijft staan, is voldoende om relatief grote aantallen muggenlarven voort te brengen. Daarom raadde het ANB in een brief aan de bewoners in 2014 al aan om regelmatig stilstaand water te vervangen en dakgoten te ontstoppen. Ook binnenshuis moet stilstaand water voorkomen worden zoals in kruipruimten, kelders en afvoerputjes.

Verder onderzoek moet meer duidelijkheid geven over de herkomst van de steekmuggen. De onderzoekers worden hierin bijgestaan door dr. Patrick Grootaert, de muggenexpert van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen. Ondertussen zal LOGO (Lokaal Gezondheidsoverleg) Waasland via artsen en apothekers locatie en tijdstip van problematische beten trachten te verzamelen. Deze informatie gecombineerd met de resultaten van de muggeninventarisatie en met klimatologische omstandigheden van dat moment moeten helpen om de precieze herkomst en omvang van het probleem in kaart brengen.

Op 17 september 2015 rapporteerde de website www.beheercommissienatuurlinkerscheldeoever.be een laatste stand van zaken: Zowel in de zomer van 2014 als 2015 werden weinig tot geen nieuwe klachten rond overlast door muggen geregistreerd. De klimatologische omstandigheden waren duidelijk minder gunstig voor muggen dan in 2013. Gebieden met een problematische waterkwaliteit werden gebaggerd (Bazeput) en de opbouw van een gezond visbestand in nieuwe waters werd op gang geholpen door gerichte uitzettingen. Dit garandeert niet dat bij voor muggen ideale weersomstandigheden niet opnieuw plaatselijke uitbraken kunnen voorkomen, maar in elk geval wordt het probleem verder opgevolgd en de maatregelen waar nodig uitgebreid naar andere gebieden.

24. Bijkomende vraag: wat is de natuurwaarde van de nieuwe gebieden versus landbouw/historische verzilting in Putten Weiden?

In Nieuw Arenbergpolder fase 1 moet de natuurwaarden ontwikkeld worden die later verloren zullen gaan in Putten Weiden.

Putten Weiden herbergt meer dan 200 verschillende plantensoorten waarvan 35 zeldzame, zoals de zilte greppelrus, schorrenzoutgras en blauw kweldergras. Putten Weiden dankt zijn unieke natuurwaarden aan het opborrelende grondwater, ook kwelwater genoemd, dat een beetje zout is door een zouthoudende veenlaag in de ondergrond. Door de combinatie van zoute kwel, de bodem met veen en het microreliëf ontwikkelden zich hier zeldzame zilte graslanden.

Onteigeningen

25. Waarom nu al onteigenen, terwijl er nog een vernietigingsprocedure loopt bij de Raad van State? Waarom mensen nu al onder druk zetten en verdrijven, terwijl er nog geen uitspraak is?

Vooraleer de haven verder kan ontwikkelen (zelfs op de terreinen die nu nog braak liggen in het havengebied) dient er vooraf natuur ontwikkeld te zijn. In dat kader heeft de Vlaamse Regering beslist om op korte termijn een aantal natuurgebieden te realiseren.

Het klopt dat de Raad van State zich nog niet uitgesproken heeft over de verzoeken tot vernietiging. Maar de Raad heeft zich al wel uitgesproken over de verzoeken tot schorsing. Daaruit blijkt dat de Raad van State geen bezwaren zag tegen de natuurgebieden, aangezien die uitgezonderd werden van de schorsing waartoe de Raad besliste. Juridisch is er dus geen probleem om de natuurgebieden nu aan te leggen.

De aankoop van de gronden en gebouwen in (toekomstige) natuurgebieden gebeurt zo veel mogelijk in der minne, d.w.z. met toestemming van de eigenaar (en de pachter/huurder).

26. Waarom nu doorgaan met natuurontwikkeling? Waarom een bouwaanvraag indienen als nog niet alle gronden in eigendom zijn van de overheid?

Om de naturomvorming uit te voeren, verwerft de Vlaamse overheid het hele gebied. Het is niet nodig om eigenaar te zijn van de gronden waarvoor een stedenbouwkundige vergunning wordt aangevraagd. De overheid vraagt de vergunning al aan terwijl de verwervingen nog lopen. Op die manier kan ze snel na de laatste verwerving starten met de inrichting als natuurgebied.

27. Wat met de gebouwen in Doelpolder Midden, onder meer in de gehuchten Ouden Doel en Rapenburg?

In het najaar van 2015 worden in Ouden Doel en Rapenburg tien leegstaande gebouwen gesloopt. Die bevinden zich in het toekomstige natuurgebied Doelpolder en verkeren in slechte staat. De Vlaamse overheid kocht ze eerder al aan en zal ze nog voor het einde van het jaar afbreken. Bij de werken wordt de hinder voor de omwonenden zo veel mogelijk beperkt. Achteraf worden de percelen ingezaaid met gras.

Om de naturomvorming uit te voeren, verwerft de Vlaamse overheid het hele gebied. In een latere fase zullen dus ook de andere gebouwen in het projectgebied worden afgebroken. De woningen en gebouwen blijven echter zo lang mogelijk in gebruik, totdat de inrichting van het natuurgebied van start gaat. Afhankelijk van de precieze ligging van het gebouw kan dat waarschijnlijk zelfs nog even tijdens de werken, als de veiligheidsvoorschriften het toelaten. De gebouwen in Nieuw Arenbergpolder fase 1 staan bijna allemaal leeg en zullen worden afgebroken voor de start van de werken.

28. Is het waar dat Electrabel (kerncentrale Doel) beroep aantekende tegen het onteigeningsplan voor Doelpolder Midden? Zo ja, waarom?

Dat klopt. Electrabel bezit er gronden en wil die beschikbaar houden voor de ontmanteling van de kerncentrale. Electrabel wil garanties dat er in de toekomst gronden ter beschikking zullen zijn, ook als de Ontwikkelingszone Saeftinghe er komt. Er loopt momenteel overleg met Electrabel om dit dossier in detail te bekijken.

Deze juridische procedure heeft echter geen invloed op de projectplanning: de bouwaanvraag wordt ingediend, ook al zijn nog niet alle gronden al in eigendom.

GRUP OHA

29. Wat met het Doeldok? Er liggen geen schepen, het wordt niet gebruikt.

Het Doeldok werd ontworpen met het oog op een sterke groei van de petrochemische sector. De oliecrisis in het begin van de jaren zeventig had dan ook nadelige gevolgen voor de inname van terreinen langs het oostelijke deel. De reden dat de west- en de noordzijde niet in gebruik werd genomen, ligt bij de gevolgen van het gewestplan uit 1978. Door de afbakening was het niet mogelijk om langs deze oevers volwaardige haventerreinen te maken.

Het Doeldok werd uitgevoerd met oevers waaraan steigers kunnen gebouwd worden, zoals in veel van de insteekdokken van het kanaaldok aan de kant van de petrochemische bedrijven. Er zijn dus geen kaaimuren die nodig zijn om bv. containerschepen te ontvangen.

Het dok is sinds 2004 voor ongeveer de helft in gebruik. De andere helft is gedempt. Dat gebeurde met grond voor de werken aan het Deurganckdok en momenteel de Deurganckdoksluis. Tot 2016 behoort het terrein tot de werf van dit laatste project.

30. Waarom komt er op Linkerscheldeoever geen inbreiding (optimalisatie) alvorens aan uitbreiding te denken?

Deze inbreiding is wel degelijk voorzien. Industriële (bouw)gronden die al klaarliggen zullen in gebruik worden genomen. Maar nu zijn ze nog ingenomen door natuur (bv. de Vlakte van Zwijndrecht). Pas als er in een aantal zones buiten het havengebied voldoende robuuste natuur ontwikkeld is, zoals in Doelpolder Midden, zullen deze gronden binnen het havengebied ook effectief gebruikt kunnen worden.

31. Worden er echt meer jobs en meer trafiek gecreëerd? Gaat het niet gewoon om een verschuiving van haventrafiek van de Rechter naar de Linkerscheldeoever?

Het havenbeheer omvat de Linker- en de Rechterscheldeoever, zodat het perfect mogelijk is dat een trafiek op een bepaald moment verhuist binnen de haven. De verdere invulling van het Deurganckdok houdt meer in dan alleen de verhuizing van de huidige containertrafiek aan het Delwaidedok. Hier had de capaciteit al een tijdje haar maximum bereikt, waardoor heel wat trafiek uitweek naar buitenlandse havens. Die kan nu opnieuw in het havengebied Antwerpen worden opgevangen.

Met de ambities en de reële groei van de diverse klanten luiden de voorspellingen op basis van een beperkte groeimarge dat de beschikbare capaciteit in het Deurganckdok tegen 2021 bereikt is. Als Antwerpen haar rol als belangrijke Europese containerhaven wil behouden, is er bijkomende vrije capaciteit nodig. De behandeling van die extra trafiek zorgt voor extra jobs.

Voor de Ontwikkelingszone Saeftinghe geeft de maatschappelijke kosten-batenanalyse aan dat er tot 3500 jobs kunnen worden gecreëerd.

32. Wat met Noordzeeterminal? Die kan toch ook grote schepen aan? Waarom moet alles naar het Deurganckdok en zelfs nog naar een tweede getijdendok?

In de berekening van de containercapaciteit wordt niet alleen het Deurganckdok meegenomen, maar ook de Noordzee- en de Europaterminal en kleinere, niet-volcontainerterminals.

Operationele efficiëntie vereist dat alle terminalactiviteiten voor een scheepvaartlijn op één terminal gebundeld worden (of op meerdere terminals die in elkaars onmiddellijke nabijheid liggen). Anders lopen de kosten voor het vervoer van de containers tussen de terminals te hoog op. Het is dus geen optie om de activiteiten te splitsen over een terminal voor grote schepen en een terminal voor kleinere schepen.

Door de grotere samenwerking tussen scheepvaartlijnen (allianties en *Vessel Sharing Agreements*, zoals het 2M-akkoord tussen MSC en Maersk) steeg het aantal interne bewegingen van containers nog. Dus ook de activiteiten van alle partners van een samenwerkingsverband worden best op één terminal geconcentreerd, of op meerdere terminals die in elkaars onmiddellijke nabijheid liggen.

Daarnaast zijn en blijven er activiteiten aan de Noordzeeterminal. Maar ook hier zijn concessies. De ene speler kan niet zomaar op het terrein van de andere actief zijn. De ene supermarkt gaat ook niet plots in een andere opereren.

33. Waarom mensen nu al verjagen als Saeftinghe nog niet vastligt? Wat als het tweede getijdendok en de 1000 hectare uitbreiding er nooit komen? Dan zullen Doel en omstreken voor niets verdwijnen?

De Vlaamse Regering besliste op 17 juli 2015 om verdere procedures op te starten voor een eerste fase van een Saeftinghedok, zoals een milieueffectenrapport, een financiële raming en een verdere samenwerking tussen de Vlaamse havens. Het gaat duidelijk om de eerste fase van de Ontwikkelingszone Saeftinghe en het Saeftinghedok, en niet over het volledige gebied van 1000 hectare. De regering heeft duidelijk aangegeven onder welke voorwaarden ze de ontwikkeling van de haven ziet. Dat is dus niet hetzelfde als zeggen dat de uitbreiding er nooit zal komen.

De Vlaamse Regering heeft de noodzaak voor het tweede getijdendok en de havenuitbreiding onderschreven in een conceptnota over het te voeren realisatieproces zonder financiële engagementen. De bevoegde ministers zullen nu zorgen voor de verdere uitwerking van de aanpak rond de eerste fase van de Ontwikkelingszone Saeftinghe en het Saeftinghedok.

34. Waarom krijgen de eigenaars bij onteigening maar 60% van de waarde van hun eigendom?

Deze uitspraak strookt niet met de werkelijkheid. De waarde van de eigendommen wordt ingeschat aan de hand van verschillende parameters. De eigenaars krijgen een prijs die overeenkomt met die op de vastgoedmarkt. Voor landbouwgrond gebeurt een gelijkaardige afweging. Die leidt tot een billijke en correcte vergoeding. Via de grondenbank worden door het flankerend beleid een aantal toeslagen toegepast.

35. Tot hoelang loopt de begeleiding door de bemiddelaar? Tot hoelang is het sociaal begeleidingsplan van kracht?

De Vlaamse Regering stelde bewust geen einddatum voorop voor het huidige sociaal begeleidingsplan wegens de verschillende faseringen van de verschillende in te richten gebieden. Het sociaal begeleidingsplan is ook niet gekoppeld aan de geldigheid van onteigeningsplannen. Om er een beroep op te kunnen doen, is de enige vereiste dat de aanvrager getroffen is als bewoner, eigenaar en/of pachter. Het plan loopt evenwijdig met het GRUP en de ontwikkeling van het havengebied Antwerpen.

36. Komen de Ontwikkelingszone Saeftinghe en het tweede getijdendok er nu wel of niet?

De Vlaamse Regering heeft de noodzaak voor het tweede getijdendok en de havenuitbreiding onderschreven in een conceptnota over het te voeren realisatieproces zonder financiële engagements. Ze gaat dus verder met de ontwikkeling van een nieuw Saeftinghedok. Na de positieve Maatschappelijke Kosten-Batenanalyse (MKBA) wordt er nu een milieueffectenrapport opgemaakt. "Cruciaal is evenwel de koppeling met de mobiliteitsontsluiting van de Waaslandhaven, de Linkerscheldeoever en een derde Scheldekruising zoals voorzien in het Masterplan 2020", zegt Vlaams minister van Mobiliteit Ben Weyts. "Tegelijkertijd zetten we in op een betere samenwerking tussen de havens, om zo extra trafieken te genereren en containercapaciteit optimaal te benutten."

Officiële mededeling via de nieuwsdienst@vlaanderen.be:

"De Vlaamse Regering bekrachtigt de studie 'Maatschappelijke afweging van verschillende invullingsscenario's voor de Ontwikkelingszone Saeftinghe'. Ze stelt ook vast dat het economisch verantwoord is om extra containerinfrastructuur te voorzien in de haven van Antwerpen, en benadrukt de verbondenheid van dit project met de mobiliteitsontsluiting van de Waaslandhaven en Linkerscheldeoever, en met een derde Scheldekruising. Ze benadrukt ook het belang van samenwerkingsmogelijkheden tussen de Vlaamse havens met het oog op een maximale valorisatie van de beschikbare containercapaciteit. De bevoegde ministers zullen nu zorgen voor de verdere uitwerking van de aanpak rond de Ontwikkelingszone Saeftinghe."

37. Klopt het dat, als het Saeftinghedok er komt, de mobiliteit nog meer in de knoop zal liggen? Volgens Doel2020 blijkt zelfs nergens uit dat de Oosterweelverbinding een oplossing is voor de zee van containers van en naar het Deurganck- en het Saeftinghedok.

Uit de cijfers van het Vlaams Verkeerscentrum blijkt dat er in de regio Antwerpen de jongste jaren veel meer files zijn bijgekomen. Maar het aandeel van het havengerelateerd vrachtverkeer daarin is maar een fractie van het globale personen- en vrachtvervoer in de regio Antwerpen-Waasland.

In het kader van het plan-MER vond een eerste beoordeling plaats van de mobiliteitseffecten van het Saeftinghedok. Er moeten een aantal maatregelen en infrastructurele ingrepen komen, zoals de westelijke ontsluiting, om de mobiliteit na de invulling van de zone Saeftinghe te verbeteren.

In het project-MER zal opnieuw een meer gedetailleerde analyse gebeuren. Er komt een extra controle om na te gaan of de resultaten van het plan-MER kunnen bevestigd worden, en of bijkomende acties de mobiliteitseffecten verbonden aan het Saeftinghedok moeten opvangen op projectniveau.

Q&A infomarkt Doelpolder en Nieuw Arenbergpolder fase 1

De ontsluiting van de Ontwikkelingszone Saeftinghe zelf is een belangrijk aandachtspunt waarbij alle modi aan bod komen. In het actieprogramma voor de verdere ontwikkeling van het havengebied is een operationele doelstelling opgenomen over de verdere ontsluiting. Operationele doelstelling 4 beoogt het “verhogen van de capaciteit van de ontsluitingsinfrastructuur richting hinterland voor de drie modi: weg, spoor en binnenvaart”. [Hier](#) kan je doorklikken naar de acties die hiervoor werden geselecteerd. Ook voor het verbeteren van het woon-werkverkeer zijn er specifieke acties.